

Vastaava	31.12.60 milj. mk	30.12.61 milj. mk	Vastattava	31.12.60 milj. mk	30.12.61 milj. mk
Kulta	9 120	10 417	<i>Liiikkeessä olevat setelit</i> ..	72 735	83 706
Ulkomaiset valuutat	59 482	58 730	Ulkomaiset valuuttatilit ..	4 057	1 339
Ulkomaiset vekselit	870	996	Ulkomaiset markkatilit ..	4 241	3 768
Ulkomaiset obligaatiot ...	5 833	7 750	Valtion shekkitili	6 187	108
<i>Ensisijainen setelinkate</i> ..	75 305	77 893	Pankkien shekkitilit	1 683	566
			Muut shekkitilit	167	184
Diskontatut kotim. vekselit			Muut lyhytaikaiset velat .	341	1 356
Ulk. rahan määräiset ..	10 496	9 432	<i>Lyhytaikaiset velat</i>	16 676	7 321
Markkamääräiset	7 232	7 083			
Rediskontatut vekselit ...	20 514	29 460	Ulkom. pitkäaikaiset velat	10 030	9 069
Valtion vakauttamislaina .	3 750	1 250	Kotim. pitkäaikaiset velat	603	4 517
<i>Toissijainen setelinkate</i> ..	41 992	47 225	<i>Pitkäaikaiset velat</i>	10 633	13 586
			<i>Arvonjärjestelytilit</i>	9 085	9 522
Kotimaiset obligaatiot ...	3 070	1 968	Kantarahasto	10 000	10 000
Shekkitilit	418	608	Vararahasto	4 362	5 176
Vaihtoraha	719	755	Tulostili	1 628	2 043
Muut saatavat	3 615	2 905	<i>Oma pääoma</i>	15 990	17 219
<i>Muut varat</i>	7 822	6 236			
Yhteensä	125 119	131 354	Yhteensä	125 119	131 354

Pankin näkyvien omien varojen suuruus ilman tilivuoden voittoa oli täten tilinpäätöksen mukaan 15 176 milj. markkaa. Varat olivat kasvaneet edellisestä vuodesta 814 milj. markkaa eli sen määrän, mikä vuoden 1960 voitosta siirrettiin vararahastoon. Näiden varojen lisäksi pankilla on melkoisia omaisuuseriä, jotka eivät näy pankin omaisuustaseesta. Niihin kuuluvat pääkonttorin

vanha toimitalo sekä vuoden aikana jo kokonaan käyttöön otettu uudisrakennus, haarakonttorien toimitalot ja eräät muutkin pankin tarvitsemat kiinteistöt samoin kuin osakkeet, lähinnä Tervakoski Oy:n osakkeenomistit.

Suomen Pankin tulostase ja sen kehitys on esitetty seuraavassa asetelmassa.

Tuotot	1960 mk	1961 mk
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	864 482 076	946 016 009
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	1 294 707 769	1 335 679 785
Korot obligaatioista	432 285 339	471 293 456
Provisiot	125 809 539	133 329 068
Agiot	239 547 624	239 683 407
Muut tuotot	131 989 772	141 122 146
Yhteensä	3 088 822 119	3 267 123 871

Kulut	1960 mk	1961 mk
Palkat ja palkkiot	427 690 845	455 974 663
Eläkkeet ja avustukset	37 885 450	39 333 900
Perhe-eläkkeet	12 132 855	12 971 245
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut	1 553 750	1 450 400
Haarakonttorien valvojain palkkiot	1 866 400	1 410 100
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksuosuudet	20 237 722	21 530 278
Korot kassavarantotileistä	—	45 285 837
Setelien valmistus	232 061 700	231 558 600
Poistot	599 761 952	268 363 725
Muut kulut	128 052 997	145 996 055
Tilivuoden voitto	1 628 078 448	2 043 249 068
Yhteensä	3 088 822 119	3 267 123 871

Pankin kokonaistulot lisääntyivät edellisestä vuodesta 178 milj. markkaa. Kasvu johtui ennen kaikkea rediskonttausten lisääntymisestä, mutta myös valuutoista ja obligaatioista saadut korkotulot suurenivat. Pankin kokonaiskulut olivat 1 224 milj. markkaa eli 237 milj. markkaa pienemmät kuin vuotta aikaisemmin. Supistus johtui miltei yksinomaan siitä, että pääkonttorin uudisrakennuksen valmistuessa rakennusmenot vähenivät edellisestä vuodesta, mikä tulostaseessa näkyy poistojen pienenemisenä.

Pankin voitto oli 2 043 milj. markkaa. Vararahastoon on nettovoitosta pankin ohjesäännön mukaisesti siirretty puolet eli 1 021 624 534 markkaa. Voiton toinen puoli on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille ja sen käytöstä päättää eduskunta. Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

mainittu määrä, 1 021 624 534 markkaa, siirrettäisiin valtiovarastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita

Tilintarkastus

Vuoden 1960 valtiopäivillä valitut varsinaiset tilintarkastajat, päätoimittaja Matti Janhunen, maatalousteknikko Lauri Laine, toimitsija Vilho Turunen, kaupunginjohtaja Arno Tuurna ja toimittaja Impi Lukkarinen toimittivat viime vuoden helmikuun 20—24 päivinä pankin vuoden 1960 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1960.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 8, huhtikuun 26, kesäkuun 8, elokuun 22, lokakuun 11 ja joulukuun 11 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastukset

a) Pääkonttorissa

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen ja kassaholvien sekä laina- ja vakuuskirjojen ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Kaikissa haarakonttoreissa on toimitettu pankin johtosäännön 2 §:ssä säädetty tarkastus.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen tilit vuodelta 1960 ja lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet eduskunnan maaliskuun 19 päivänä 1954 vahvistamien ohjeiden mukaisesti E. J. Längmanin kunnallisrahastosta vuonna 1958 jaettujen apurahojen tilitykset samoin kuin ne vuonna 1955 jaettujen apurahojen tilitykset, jotka saatiin jättää pankkivaltuusmiehille vielä vuonna 1961.

Edellä mainittujen ohjeiden mukaan oli E. J. Längmanin kunnallisrahastosta kertomusvuonna jälleen suoritettava apurahojen jako, jaettavan summan ollessa 10 138 416 markkaa. Tämän johdosta olivat ohjeiden mukaan jakoon osallistuvat Enontekiön, Inarin, Kuhmon, Kuusamon, Sallan, Savukosken, Suomussalmen ja Utsjoen kuntien kunnanhallitukset kukin yhdessä Suomen Punaisen Ristin paikallisten edustajien kanssa laatineet ehdotuksen kuntansa osalle tulevan apurahan käytöstä ja lähettäneet ehdotukset, joita sekä Oulun ja Lapin läänien maaherrat että Suomen Punaisen Ristin piirihallitukset olivat puoltaneet, pankkivaltuusmiesten hyväksyttäviksi. Marraskuun 15 päivänä 1961 pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät mainitut ehdotukset maaherrojen lausuntojen mukaisina ja päättivät kehottaa johtokuntaa maksattamaan apurahat asianomaisille kunnille käytettäväksi ehdotettuihin tarkoituksiin.

Korkokysymys

Joulukuun 9 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta esitti, että korkokantaa nostettaisiin yhdellä prosenttiyksiköllä. Korotus tulisi Suomen Pankin osalta voimaan heti ja rahalaitoksissa todennäköisesti vuoden 1962 alusta. Rahalaitosten keskimääräinen antolainauskorko, joka oli n. 7 %, nousi tällöin n. 8 %:ksi. Rahalaitosten tulisi samanaikaisesti muuttaa keskinäistä korkosopimustaan siten, että myös ottolainauskorot nousisivat keskimäärin yhdellä prosenttiyksiköllä. Tällaisen yleisen korkokannan korottamisen aikaansaamiseksi olisi Suomen Pankin soveltama rediskontausten peruskorko nostettava 6 $\frac{3}{4}$ %:sta 7 $\frac{3}{4}$ %:ksi, ja samalla olisi pankin omille asiakkaille myönnettävän diskonttoluoton koron yläraja nostettava 7 $\frac{1}{2}$ %:sta 8 $\frac{1}{2}$ %:ksi ja alaraja 6 %:sta 7 %:ksi. Kirjelmä esitettiin joulukuun 11 päivänä pidetyssä kokouksessa suppeammalle pankkivaltuustolle, joka siirsi esityksen enemmän käsittelemään seuraavaan pankkivaltuusmiesten kokoukseen. Joulukuun 20 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet päättivät, että Suomen Pankin soveltamat korot pysytetään ennallaan.

Samassa kokouksessaan pankkivaltuusmiehet sen sijaan johtokunnan esityksen mukaisesti päättivät, että Suomen Pankin johtokunnalla on oikeus, riippuen rahalaitoksen velasta Suomen Pankille, harkintansa mukaan periä rahalaitokselta lisäkorkoa enintään 4 %.

Suomen Pankin talletustodistusten korko

Toukokuun 12 päivänä 1960 pankkivaltuusmiehet oikeuttivat Suomen Pankin maksamaan liikkeeseen laskemilleen kolmen ja kuuden kuukauden talletustodistuksille kesäkuun 30 päivään 1961 asti johtokunnan harkinnan mukaan enintään 5 %:n vuotuisen koron. Pankkivaltuusmiehille huhtikuun 26 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta ilmoitti, että pankki oli myynyt vuoden 1960 marras—joulukuun aikana talletustodistuksia 260 milj. markan nimellisarvosta erälle kaupunkikunnille. Samassa kirjelmässään johtokunta lisäksi ilmoitti, että raha-

laitosten suostuttua tekemään Suomen Pankin kanssa kassavarantosopimuksen johtokunta oli päättänyt, ettei pankki ota kunnilta uusia talletuksia. Johtokunta piti silti tarpeellisena, että talletustodistuksia ostaneet kunnat voisivat hallussaan olevien todistusten kertomusvuoden touko- ja kesäkuussa erääntyessä uudistaa nämä suhdannevarauksen luonteiset sijoituksensa. Niin ikään johtokunnan mielestä olisi pankille edelleenkin varattava mahdollisuus myydä talletustodistuksia rahalaitoksille, jotka luotonannossaan esiintyvien vaihteluiden tasoittelemiseksi tarvitsevat lyhytaikaisten sijoitusten kohteita. Tämän johdosta johtokunta kirjelmässään pyysi, että talletustodistuksille suoritetun koron maksamista saataisiin jatkaa vuoden 1962 loppuun.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät johtokunnan esityksen huhtikuun 26 päivänä ja päättivät oikeuttaa Suomen Pankin joulukuun 31 päivään 1962 asti maksamaan liikkeeseen laskemilleen haltijalle asetettaville kolmen ja kuuden kuukauden talletustodistuksille johtokunnan harkinnan mukaan enintään 5 %:n vuotuisen koron.

Kassavarantosopimus ja kassavarantotilien korko

Maaliskuun 15 päivänä pidetyssä kokouksessa johtokunta ilmoitti pankkivaltuusmiehille rahalaitosten kanssa käytävän neuvotteluja niiden maksuvalmiuden lisäämisestä. Tässä yhteydessä oli ehdotettu erityisen sopimuksen tekemistä rahalaitosten ja Suomen Pankin välillä kassavarantojen keräämisestä ja sijoittamisesta. Pankkivaltuusmiehet kehottivat johtokuntaa jatkamaan neuvotteluja.

Pankkivaltuusmiehille huhtikuun 26 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta mainitsi, että rahalaitokset olivat Suomen Pankin esityksen johdosta saman kuun 25 päivänä ilmoittaneet olevansa valmiit tekemään Suomen Pankin kanssa sopimuksen ylimääräisistä kassavarantosijoituksista. Sen mukaan rahalaitokset sijoittaisivat vuoden 1961 toukokuun alusta lukien erityisille Suomen Pankissa pidettävillä kassavarantotileille sen osan ottolainauksensa kasvusta, mikä menee yli 80 %:n niiden ottolainauksessa vastaavana ajanjaksona vuotta aikai-

semmin tapahtuneesta kasvusta. Sijoitusten määrä olisi kuitenkin enintään 20 % ottolainauksen tulevasta kasvusta. Sijoitusvelvollisuus olisi voimassa vuoden, minkä jälkeen kassavarantotileille sijoitetut varat palautettaisiin rahalaitoksille kahtena eränä, viimeinen erä marraskuun 20 päivänä 1962. Sopi muksen piiriin kuuluisivat liikepankit, Osuus kassojen Keskus Oy ja Postisäästöpankki sekä ne säästöpankit, osuus kassat ja osuus kuntien säästökassat, joiden ottolainaus yleisöltä saman huhtikuun lopussa on vähintään 200 milj. markkaa. Kassavarantosopimus al lekirjoitettiin huhtikuun 29 päivänä.

Kun kassavarantosopimuksen solmimisen edellytyksenä oli, että Suomen Pankki mak saa näille tileille sijoitetuille varoille korkoa, johtokunta esitti, että Suomen Pankki oikeu tettaisiin marraskuun 20 päivään 1962 asti maksamaan rahalaitosten Suomen Pankkiin erityisille kassavarantotileille tallettamille va roille vuotuinen korko, joka on puoli pro senttiyksikköä korkeampi kuin asianomaisten rahalaitosten keskimääräinen ottolainaus korko; keskimääräistä ottolainauskorkoa las kettaessa katsotaan rahalaitosten ottolainauk sen jakaantuvan eri korkoehdoin vastaanotet tuihin varoihin samassa suhteessa kuin ne jakaantuivat asianomaisissa rahalaitoksissa huhtikuun 29 päivänä 1961.

Pankkivaltuusmiehet käsitelivät johtokun nan kirjelmän huhtikuun 26 päivänä pitä mässään kokouksessa ja hyväksyivät tehdyn esityksen.

Rahanuudistus

Kysymys rahanuudistuksesta oli viimeksi ollut esillä syyskuun 24 päivänä 1952 pide tyssä pankkivaltuusmiesten kokouksessa, jol loin käsiteltävänä oli johtokunnan helmikuun 21 päivänä 1951 pankkivaltuusmiehille lä hettämä kirjelmä toimenpiteistä suurempaan rahayksikköön siirtymiseksi. Pankkivaltuus miehet päättivät palauttaa kysymyksen raha yksiköstä koko laajuudessaan johtokunnan edelleen harkittavaksi.

Huhtikuun 26 päivänä 1961 pidetyssä pankkivaltuusmiesten kokouksessa johtokunta ilmoitti, ettei se ollut katsonut tarkoituksen mukaiseksi kiirehtiä suunnitellun rahanuudis tuksen toteuttamista. Niitä hankaluuksia,

joita nykyisestä rahayksiköstä on koitunut esim. pankki- ja liike-elämälle, on osittain vähentänyt setelien koon pienentäminen ja suurempien valöörien käyttö. Toisaalta ky symys rahanuudistuksesta on tällä välin tul lut ajankohtaiseksi useissa muissa maissa. Mm. Ranskassa siirryttiin suurempaan raha yksikköön vuoden 1960 alusta. Nytemmin onkin Euroopan maista Suomen ohella enää vain Italiassa ja Jugoslaviassa niin pieni ra hayksikkö, ettei vaihtorahaa tarvita. Johto kunnan kantana oli edelleen ollut, että uudis tus olisi toteutettava ajankohtana, jolloin Suomen rahan sekä kotimainen että ulko mainen arvo ovat joltisenkin vakaat. Ra hanuudistusta suunniteltaessa on niin ikään ollut harkittava, onko syytä rajoittaa pel käästään rahayksikön uusimiseen. Suomen koko rahalainsäädäntö on ollut väliaikaisella pohjalla jo vuodesta 1931, jolloin maamme luopui kultakannasta. Tuon ajankohdan jäl keen Suomen Pankki on määräämällä ase tuksilla ollut vapautettu velvollisuudesta lu nastaa setelinsä kullalla. Johtokunta oli nyt päätyneet siihen, että rahanuudistus tulisi to teuttaa kalenterivuoden 1963 alusta ja että tällöin, paitsi siirtymistä suurempaan raha yksikköön siten, että yksi uusi marka vas taisi sataa vanhaa markkaa, uudistuksen pi täisi koskea koko rahalainsäädäntöä johto kunnan pankkivaltuusmiehille esittämässä muistiossa mainitun tavoin. Pankkivaltuus miehet hyväksyivät periaatteessa muistiossa selostetun rahanuudistuksen yleissuunnitel man ja valtuuttivat johtokunnan ryhtymään toimenpiteisiin rahanuudistuksen suorittami seksi vuoden 1963 alusta lukien.

Elokuun 22 päivänä pidetyssä kokouksessa pankkivaltuusmiehille esiteltiin johtokunnan saman elokuun 16 päivänä lähettämä kir jelmä, joka sisälsi johtokunnan laaditutta man luonnoksen uudeksi rahalaiksi. Lain pe rusteluissa johtokunta ilmoitti katsovansa, että rahanuudistusta suoritettaessa olisi, sa malla kun siirrytään suurempaan rahayksik köön, myös muodollisesti korvattava vanha kultakanta kirjelmässä selostetulla kultapari kannalla. Tämä edellyttää niin laajakantoi sia muutoksia voimassa olevaan rahalakiin, että johtokunta oli pitänyt asianmukaisena valmistuttaa ehdotuksen kokonaan uudeksi rahalaiksi. Sen ohella tarvitaan välittävä laki, jolla annetaan uuteen rahayksikköön siirtymisen edellyttämät säännökset erilaisten

maksuvelvoitusten ja muiden rahassa ilmaistujen arvojen muuntamiseksi uusiin arvoihin ehdotetun rahalain tullessa voimaan. Johto kunta oli kesäkuun 22 päivänä lähettämäl lään kirjelmällä jo pyytänyt valtioneuvostoa ryhtymään valmistaviin toimenpiteisiin täl laisen lain säätämiseksi. Kun uusi rahalaki lisäksi edellyttää muutoksia Suomen Pankin ohjesääntöön, johtokunta ilmoitti vielä val mistuttavansa pankkivaltuusmiehille ehdo tuksen Suomen Pankin ohjesääntöön tehtä vistä, niin ikään vuoden 1963 alusta voimaan tuleviksi tarkoitettuja muutoksista. Pankki valtuusmiehet tekivät eräitä muutoksia uuden rahalain perusteluihin ja siirsivät asian edel leenkäsittelyn seuraavaan kokoukseensa.

Syyskuun 5 päivänä pidettyä pankkival tuusmiesten kokousta varten johtokunta oli laadituttanut 28. 8. 1961 päivätyen luonnok sen valtioneuvostolle lähetettäväksi kirjel mäksi. Luonnoksessa oli otettu huomioon ne muutokset ja lisäykset, jotka pankkivaltuus miesten taholta oli edellisessä kokouksessa tuotu esille. Luonnos aiheutti laajan keskus telun, joka otettiin pankkivaltuusmiesten pöytäkirjaan. Keskustelun tuloksena pankki valtuusmiehet päättivät lähettää valtioneu vostolle kirjelmän, jossa sitä pyydettiin ryh tymään toimenpiteisiin kirjelmässä ehdote tun laisen lakiesityksen antamiseksi eduskun nalle uudeksi rahalaiksi. Kirjelmässä pankki valtuusmiehet lisäksi ilmoittivat käsitykse nään, että kun ehdotetun uuden rahalain nojalla setelit tulisivat samaistetuiksi metal lirahan kanssa, ei enää olisi olemassa periaat teellista estettä sille, että Suomen Pankki hoitaisi paitsi setelien myös metallirahojen valmistamisen. Jälkimmäinen tehtävä kuu luu vielä valtiovarainministeriön alaiselle Suomen Rahapajalle. Kahtiajakoa eri raha lajien valmistuksessa ei rahanuudistuksen jälkeen voida pitää asianmukaisena, ja tulot, jotka valtio on vuosittain saanut rahan lyö misestä, voitaisiin muodossa tai toisessa tu louttaa Suomen Pankilta valtiolle, vaikka kahtiajaosta luovuttaisiinkin. Pankkivaltuus miesten mielestä uudistusta ei kuitenkaan olisi suoritettava samaan aikaan, jolloin ra hapajan on kiireellisesti valmistauduttava uusien metallirahojen lyömiseen. Vaikka Suomen Pankin ja rahapajan välinen työn jako olisi mainituista syistä toistaiseksi säi lytettävä ennallaan, pankkivaltuusmiehet eh dottivat, että valtioneuvosto silti ryhtyisi

valmistelemaan muutosta, joka tähtäisi rahan lyömisen siirtämiseen Suomen Pankille, ja että tällainen muutos toteutettaisiin niin pian kuin mahdollista rahanuudistuksen jäl keen. Kirjelmä päivättiin 5. 9. 1961 ja sii hen liitettiin pankkivaltuusmiesten Aimo Aaltosen ja J. O. Söderhjelmien eriävät mieli piteet.

Hallituksen esitys eduskunnalle rahalaiksi ja laiksi rahalain voimaan saattamisesta on päivätty 1. 12. 1961.

Uudet 1, 5, 10, 50 ja 100 markan setelit

Edellisessä kohdassa mainitussa muistiossa johtokunta oli ehdottanut, että rahanuudis tuksen yhteydessä uuden rahayksikön ni meksi jäisi marka ja että uusien setelien nimellisarvoiksi tulisi 1, 5, 10, 50 ja 100 markkaa. Tämän mukaisesti johtokunta oli rahanuudistusta silmällä pitäen laaditutta nut luonnokset uusiksi seteleiksi, jotka kool taan ja pääpiirteissään kuva-aiheiltaan sekä värityksensä pääsävyyiltä vastaisivat nykyi siä seteleitä. Johtokunta oli sitä mieltä, ettei rahanuudistuksen yhteydessä valmistettaisi nimellisarvoltaan sataa markkaa suurempia seteleitä. Uudet setelit laskettaisiin liikke seen rahanuudistuksen voimaantulopäivänä. Silloin liikkeessä olevat nykyiset setelit jäi sivät edelleen maksuvälineinä voimaan, ku kin kuitenkin nimellisarvoltaan sadasosana nykyisestä. Vanhat setelit, joita ei leimat taisi niiden uutta arvoa osoittavalla merkin nällä, Suomen Pankki vetäisi liikkeestä sitä mukaa kuin ne palaavat pankkiin.

Huhtikuun 26 päivänä pidetyssä kokouk sessa esiteltiin uusien setelien luonnokset pankkivaltuusmiehille, jolloin johtokunta pyysi, mikäli pankkivaltuusmiehet hyväksy vät ne, valtuuksia kehitellä edelleen luonnok sia. Lopulliset setelimallit selitelmiseen esi teltäisiin aikanaan pankkivaltuusmiesten hy väksyttäväksi ja asetuskokoelmassa julkaista viksi lähettämistä varten. Pankkivaltuusmie het antoivat johtokunnalle valtuudet kehi tellä luonnoksia edelleen.

Johtokunnan laadituttamat 1, 5, 10, 50 ja 100 markan setelien uudet luonnokset ja se litelmät olivat esillä toukokuun 30 päivän kokouksessa, jolloin pankkivaltuusmiehet hy väksyivät ne.

Hämeenlinnan konttorin lakkauttaminen

Vuonna 1953 johtokunta oli ehdottanut pankkivaltuusmiehille Suomen Pankin Hämeenlinnan konttorin lakkauttamista sillä perusteella, ettei konttoria rahaliikkeen vuoksi tarvita, mutta kun esitys ei kuitenkaan tuntunut saavan pankkivaltuusmiesten kannatusta, johtokunta peruutti sen. Kun rahaliikkeen sen jälkeinen kehitys samoin kuin huoneistopulma olivat johtokunnan mielestä antaneet aiheen uudelleen pohtia konttorin tulevaisuutta, esitti se toukokuun 30 päivänä pidetyssä pankkivaltuusmiesten kokouksessa, että Hämeenlinnan konttori lakkautettaisiin niin pian kuin se käytännöllisten järjestelyjen puolesta on mahdollista, kuitenkin viimeistään vuoden 1963 lopussa.

Johtokunta perusteli esitystään seuraavasti. Suomen Pankin haarakonttoreiden tärkeimpänä tehtävänä on rahan jakaminen toimipiirissään pääasiallisesti postitoimipaikkojen välityksellä. Hämeenlinnan konttori, joka perustettiin vuonna 1901, on joutunut Helsingin, Turun, Tampereen ja Lahden konttoreiden läheisyydestä johtuen alueellisesti sangen suppean piirin keskuksiksi. Onkin todettu, että rahalahetykset voidaan mainiuituista konttoreista riittävän nopeasti ja joustavasti toimittaa niille paikkakunnille ja myös niille 18 postitoimipaikalle, joiden rahahuolto Hämeenlinnan konttori hoitaa. Rahahuolto Hämeenlinnaa voidaan vaivattomasti järjestää postin välityksellä tai suoraan Helsingistä ja Tampereelta. Näin ollen konttorin säilyttäminen ei lääninhallituksen kannalta liene välttämätöntä. Luonnollisesti Hämeenlinnan konttori hoitaa myös paikallista rahaliikettä. Sitä ei kuitenkaan voida pitää konttorin säilyttämisen perusteena, koska silloin kaikissa vähintään vastaavan suuruisissa kaupungeissa tulisi olla Suomen Pankin haarakonttori, mikä ei ole osoittautunut tarpeelliseksi. Varsinaisen pankkitoiminnan kannalta konttorin säilyttäminen ei myöskään ole välttämätöntä. Konttorilla ei ole yhtään omaa luottoasiakasta, ja muu pankkitoiminta rajoittuu muutaman pano- ja ottotilin hoitamiseen sekä erääntyneiden obligaatioiden ja korkolippujen lunastamiseen.

Koska Suomen Pankilla ei ole omaa kiinteistöä Hämeenlinnan kaupungissa, konttori on toiminut vuokrahuoneistossa, joka ei laa-

dultaan enää vastaa nykyaikaista pankkihuoneistoa ja jonka kunto on sangen huono. Pankille oli tarjottu vuokrattavaksi kaupungin keskustaan rakennettavasta virastotalosta konttorin toimistoksi sopivaa tilaa, ylläsen korkea vuokra nostaisi konttorin ylläpitokustannukset suhteettoman suuriksi. Jos konttori lakkautettaisiin johtokunnan ehdottamana ajankohtana, voisi se siihen saakka toimia nykyisessä huoneistossa.

Johtokunta ilmoitti lisäksi, että konttorin toimenhaltijat voidaan heidän oikeuksiaan loukkaamatta sijoittaa pankin muihin tehtäviin.

Kesäkuun 8 päivän kokouksessaan pankkivaltuusmiehet päättivät Suomen Pankin ohjesäännön 17 §:n 15 kohdan nojalla pyytää valtioneuvoston suostumusta siihen, että Hämeenlinnan konttori lakkautetaan johtokunnan esittämänä ajankohtana. Valtioneuvosto päätti kesäkuun 22 päivänä suostua pankkivaltuusmiesten esitykseen Suomen Pankin Hämeenlinnan konttorin lakkauttamisesta niin pian kuin se käytännöllisten järjestelyjen puolesta on mahdollista, kuitenkin viimeistään vuoden 1963 lopussa. Valtioneuvoston päätös esiteltiin pankkivaltuusmiehille elokuun 22 päivänä.

Mortgage Bank of Finland Oy:n uusien osakkeiden merkitseminen

Mortgage Bank of Finland Oy:n hallitus oli päättänyt ehdottaa yhtiökokoukselle, että pankin osakepääoma korotettaisiin 300 milj. markasta 750 milj. markkaan. Koska kaikki uudet osakkeet myytäisiin Suomen Pankille ja pankkivaltuusmiesten asiana on päättää Suomen Pankin varojen sijoittamisesta osakkeisiin, johtokunta pyysi elokuun 7 päivänä lähettämässään kirjelmässä, että pankkivaltuusmiehet oikeuttaisivat johtokunnan merkitsemään Suomen Pankille kaikki Mortgage Bankin uudet osakkeet 450 milj. markan nimellisarvosta. Pankkivaltuusmiehet antoivat suostumuksensa elokuun 22 päivänä.

Mortgage Bank of Finland Oy:n yhtiökokous teki joulukuun 16 päivänä päätöksen osakepääoman korottamisesta.

Suostumus Mortgage Bank of Finland Oy:n lainojen ottoon

Nojautuen pankkivaltuusmiesten marraskuun 23 päivänä 1955 tekemään päätökseen,

jonka mukaan Mortgage Bank of Finland Oy:n obligaatio- ja muiden lainojen otolle on hankittava pankkivaltuusmiesten suostumus, Suomen Pankin johtokunta pyysi kesäkuun 8 päivänä lähettämässään kirjelmässä, että Mortgage Bank saisi ottaa Suomen valtion takuulla Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta seitsemän puunjalostusteollisuutta harjoittavan yhtiön laajennussuunnitelmien rahoittamista varten enintään 30 milj. USA:n dollarin suuruisen lainan. Lainan korko olisi noin 6 % ja laina-aika vähintään 15 vuotta. Pankkivaltuusmiehet antoivat suostumuksensa samana kesäkuun 8 päivänä.

Joulukuun 8 päivänä lähettämässään kirjelmässä Suomen Pankin johtokunta ilmoitti pankkivaltuusmiehille, että Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin ja Mortgage Bank of Finland Oy:n kesken aiotaan neuvotella uudesta 27 milj. USA:n dollarin suuruisesta lainasta, jonka varat tulitaisiin käyttämään voimatalouden tarpeisiin. Jos päätös saadaan aikaan, merkitsee se sitä, että Mortgage Bankin omia varoja on jälleen lisättävä niin paljon, että ne ovat 1/20 sitoumusten määrästä. Kun Mortgage Bankin omat varat ovat yhteensä 1710 milj. markkaa ja sitoumukset, neuvottelun alainen laina mukaan laskettuna, 41760 milj. markkaa, tarvittaisiin omien varojen lisäystä noin 400 milj. markkaa. Mortgage Bankin johtokunta oli päättänyt, että omia varoja lisättäisiin tällä kertaa antamalla 400 milj. markan määrästä kiinnitysluottopankkeja koskevan lain 14 §:n mukaisia debentuurivelkakirjoja. Näille debentureille maksettaisiin 7 %:n vuotuinen korko ja ne kuoletettaisiin yhtä suurin lyhennysmaksuin 10 vuoden aikana siitä alkaen kun kyseessä oleva uusi ulkomainen laina on kokonaisuudessaan takaisin maksettu. Pankkivaltuusmiehet antoivat joulukuun 11 päivänä suostumuksensa debentuurilainan ottamiseen.

Viran- ja toimenhaltijain palkkausten korottaminen

Yhdenmukaisesti valtion viran tai toimenhaltijain palkkauksesta annetun lain muuttamista koskevan lain kanssa pankkivaltuusmiehet, johtokunnan tehtyä asiasta esityk-

sen, huhtikuun 26 päivänä pitämässään kokouksessa päättivät, että Suomen Pankin vakinaisten ja ylimääräisten toimenhaltijain palkkauksia korotetaan yleisillä työmarkkinoilla tapahtuneen palkkojen nousun johdosta samalla tavoin kuin valtion palkkauksia taannehtivasti vuoden 1961 alusta lukien 4.3 %, vähintään kuitenkin 1900 markkaa kuukaudelta. Koska korotetut palkkaukset muodostavat pankin toimenhaltijain palkkausten uuden perustason, pankkivaltuusmiehet samalla vahvistivat vakinaisille toimenhaltijoille uudet peruspalkat, jotka tulivat voimaan tammikuun 1 päivästä 1961 alkaen.

Samassa huhtikuun 26 päivän kokouksessaan pankkivaltuusmiehet vahvistivat johtokunnan puheenjohtajalle ja jäsenille uudet palkat toukokuun 1 päivästä 1961.

Myönnetyt eläkkeet, perhe-eläkkeet ja avustukset

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet neljä eläkesäännön mukaista eläkettä, yhden perhe-eläkesäännön mukaisen perhe-eläkkeen ja kolme avustusta. Eläkkeiden yhteinen määrä oli 1930 800 markkaa, perhe-eläkkeen 1512 000 markkaa ja avustusten 973 200 markkaa vuodessa.

Haarakonttorien valvojat

Pankin haarakonttorien valvojina ja heidän varamiehinään ovat vuonna 1962 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat varatuomari Yrjö Jokiranta ja toimitusjohtaja, talousneuvos Aleksis Tandefelt sekä varamiehet johtaja, ekonomi Anders Gustaf Kuusterä ja oikeusneuvosmies Osmo Tapio Laakso;

Joensuun konttori: valvojat toimitusjohtaja Aleksanteri Vornanen ja henkikirjoittaja, varatuomari Mauno Moilanen sekä varamiehet kauppias Aulis Erkki Tahvo Aho ja rehtori, filosofian maisteri Aulis Olavi Waldemar Koivusalo;

Jyväskylän konttori: valvojat poliisimestari, varatuomari Eino Ilmari Karpio ja apulaiskaupunginjohtaja, diplomi-insinööri Veikko Johannes Tolamo sekä varamiehet pormestari Aaro Tapio Häkkinen ja johtaja, maatalous- ja metsätieteiden kandidaatti Veikko Verner Varesmaa;

Kotkan konttori: valvojat kaupunginsihteeri, varatuomari Kustaa Ilmari Laaksonen ja tehtaanjohtaja, diplomi-insinööri Mauno Sopanen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Heikki Pajari ja poliisimestari Eero Johannes Kettunen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurtta ja toimistonjohtaja Vilho Ruotsalainen sekä varamiehet hovioikeudenneuvos Toimi Tulikoura ja agronomi Lauri Arvid Pekkarinen;

Lahden konttori: valvojat johtaja Väinö Leonard Tuompo ja pormestari Aulis Evald Arjama sekä varamiehet johtaja Esko Bruno Kunnas ja oikeusneuvosmies Timo Johannes Tuori;

Mikkelin konttori: valvojat hovioikeuden asessori Jaakko Armas Kinnunen ja lääninkamreeri, varatuomari Veikko Armas Jäntti sekä varamiehet rehtori Pauli Veli Väinö ja tuomiokapitulin asessori, varatuomari Mauri Pertti Toiviainen;

Oulun konttori: valvojat oikeuspormestari Jyrki Jalo Unto Tuominen ja tullinhoitaja, lainopin kandidaatti Torsten Wilhelm Öberg sekä varamiehet konttorinjohtaja Mauno Ensio Niemistö ja rehtori, kauppatieteiden maisteri Simo Jaakko Peltonen;

Porin konttori: valvojat johtaja Yrjö Edward Nurmi ja pormestari Väinö Wilhelm Hahta sekä varamiehet kaupunginsihteeri, varatuomari Olavi Einar Koivisto ja toimitusjohtaja Heimo Kalervo Kaitila;

Rovaniemen konttori: valvojat konttoripäällikkö, ekonomi Juho Kalervo Lahtinen ja lääninsihteeri, varatuomari Vilho Johannes Haataja sekä varamiehet kaupunginsihteeri, varatuomari Aarne Johannes Koponen ja verotarkastaja, lainopin kandidaatti Erkki Emanuel Ollila;

Tampereen konttori: valvojat kauppaneuvos Alpo Pesonen ja oikeuspormestari Aarne Erkki Palomäki sekä varamiehet konsuli, toimitusjohtaja, insinööri Lauri Veikko Virk-

kunen ja kaupunginsihteeri, varatuomari Reino Markus Lindroos;

Turun konttori: valvojat johtaja Henrik Aarne Laaksonen ja toimitusjohtaja Väinö Johannes Jylhä sekä varamiehet toimitusjohtaja, maanviljelysneuvos Frans Einari Karvetti ja lääninneuvos Yrjö Hemminki Aliharmi; sekä

Vaasan konttori: valvojat lääninneuvos Alfred Leskinen ja liikevaihtoverotoimiston johtaja, lainopin kandidaatti Åke Johannes Helanko sekä varamiehet tehtaanjohtaja Ralf-Erik Klockars ja toimitusjohtaja Jaakko Heimo Laakso.

Pankkivaltuusmiehet

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuonna 1961 eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtävään valitsevat seuraavat henkilöt:

Eskola, Kustaa Oskari, maanviljelijä,

Tanner, Väinö Alfred, lakitieteen tohtori h.c.,

Aaltonen, Aimo Anselm, kirvesmies,

Wiherheimo, Toivo Antero, filosofian maisteri,

Peltonen, Onni Evert, veturinkuljettaja,

Korsimo, Arvo Ilmari, kanslianeuvos,

Murto, Yrjö Aleksanteri, toimitsija,

Söderhjelm, Johan Otto, molempien oikeuksien tohtori,

Uoti, Olli Johannes, valtiotieteen kandidaatti.

Suppeamman valtuuston muodostivat kolme ensinmainittua.

Puheenjohtajana toimi koko vuoden pankkivaltuusmies Eskola ja varapuheenjohtajana pankkivaltuusmies Tanner.

Tilintarkastajat

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1961 tilejä tarkastamaan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

Janhunen, Matti, päätoimittaja, hänen varamiehensä *Kivimäki, Erkki Antero*, taloudenhoitaja;

Laine, Lauri, maatalousteknikko, hänen varamiehensä *Wainio, Weijo Werner*, valtiotieteen tohtori;

Turunen, Vilho, toimitsija, hänen varamiehensä *Nurminen, Elli*, toiminnanjohtaja;

Helsingissä 23 päivänä helmikuuta 1962.

KUSTI ESKOLA

**Väinö Tanner
T. A. Wiherheimo
Arvo Korsimo
J. O. Söderhjelm**

**Aimo Aaltonen
Onni Peltonen
Yrjö Murto
Olli J. Uoti**

Pertti Tammivuori

IVA5a 1962 68341

Eduskunnan
Eduskunnan
pankivaikutusmiesten kertomus

POISTETTU

1995-06-27

SUOMEN PANKIN
KIRJASTO

KUUKAUSKOKOUS

Antti Aaltonen
Jouko Aaltonen
1962

J. O. Saarimäki
Aimo Kottinen
T. A. Vartiainen
Vilho Tormala